

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового
проживання Здолбунівського територіального центру
соціального обслуговування (надання соціальних послуг)
Здолбунівської міської ради**

21.02.2025

м. Рівне, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.02.2025 групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Здолбунівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради.

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Корнійчук Олександр Васильович – представник Уповноваженого у Рівненській області (керівник групи НПМ);

Черняк Артем Сергійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Українець Тетяна Володимирівна – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Пилипчук Микола Володимирович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Слободенюк Інна Валентинівна – представник громадської організації.

Загальна інформація

Здолбунівський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради (далі – Центр) знаходиться за адресою: вул. Мазепи, 25, м. Здолбунів, Рівненська обл., 35700.

Керівництво Центру: Ліщинський Анатолій Дмитрович, директор Здолбунівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради.

Свою діяльність Центр здійснює на підставі Положення про Здолбунівський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради, затвердженого рішенням Здолбунівської міської ради від 07.06.2023 № 1657 (далі – Положення).

Відповідно пункту 1 Положення Центр є бюджетною установою, рішення щодо утворення, ліквідації або реорганізації якої приймає Здолбунівська міська рада, що утворюється для надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, за місцем проживання, в умовах стаціонарного, тимчасового або денного перебування.

Згідно з пунктом 8 Положення основними завданнями Центру є:

виявлення громадян, зазначених у пункті 4 Положення, формування електронної бази даних про таких громадян, визначення (оцінювання) їх індивідуальних потреб у наданні соціальних послуг;

забезпечення якісного надання соціальних послуг;

установлення зв'язків з підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності, фізичними особами, родичами громадян, яких обслуговує Центр, з метою сприяння в наданні соціальних послуг громадянам, зазначеним у пункті 4 Положення.

Відповідно до пункту 9 Положення у структуру Центру входять:

- 1) апарат;
- 2) відділення соціальної допомоги вдома;
- 3) відділення денного перебування №1,
- 4) відділення денного перебування №2;
- 5) відділення соціальної роботи;
- 6) відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання;
- 7) відділення організації надання адресної натуральної та грошової допомоги;
- 8) відділення Рівненський районний центр психосоціальної підтримки.

Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання (далі – відділення) знаходиться за адресою: с. Будераж, Рівненського району, Рівненської області.

Відділення розраховане на перебування 28 осіб. На час проведення відвідування у відділенні перебувало 26 осіб (13 жінок та 13 чоловіків), з них 10 осіб з інвалідністю, яким відповідно до статті 23 Конвенції про права осіб з інвалідністю, забезпечено «особисті взаємини нарівні з іншими».

Підопічні проживають в кімнатах по 2-5 осіб (фото 1-3).

Житлові приміщення обладнано протипожежною сигналізацією та вогнегасниками (фото 4). Також наявна озеленена прилегла територія, яка облаштована лавами та альтанкою для відпочинку підопічних на свіжому повітрі (фото 5-6).

Коридори відділення обладнано поручнями, чим забезпечено особливі вимоги до середовища маломобільних груп населення відповідно до пункту 7.1.1. Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», які затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018) (фото 7).

Підопічні забезпеченні чистою постільною та натільною білизною в достатній кількості.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Персонал відділення володіє інформацією про стан здоров'я підопічних та забезпечує догляд за особами

похилого віку: надає допомогу у годуванні та здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур, а також у дотриманні підопічними режиму прийому лікарських засобів.

Члени групи НПМ провели конфіденційне спілкування з усіма підопічними відділення, ознайомились з особовими справами отримувачів соціальних послуг, а також оглянули житлові та допоміжні приміщення відділення.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 08.07.2021.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ виявлено порушення прав підопічних:

- на охорону здоров'я;
- на достатній життєвий рівень;
- на належну реабілітацію;
- на ефективні засоби юридичного захисту;
- володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ вносилися Здолбунівському територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради такі рекомендації:

забезпечити щорічний медичний огляд усіх осіб, які проживають у відділені, із залученням лікарів вузької спеціалізації: офтальмолога, отоларинголога, невролога, терапевта, хірурга, гінеколога, стоматолога, забезпечити проведення ЕКГ, флюорографії та необхідних лабораторних досліджень;

визначити потреби підопічних у допоміжних засобах (окуляри, слухові апарати) та вжити заходів щодо забезпечення необхідним;

забезпечити виконання вимог пункту 47 Порядку щодо проходження мешканцями стаціонарного відділення карантину в окремому ізольованому приміщенні;

забезпечити фіксацію та облік інформації про травмування мешканців відділення в окремому журналі;

забезпечити належне штучне освітлення житлових кімнат;

розмістити меню у доступному для мешканців місці;

замінити пошкоджений посуд;

вирішити питання про обладнання ванної кімнати та туалетів розумними допоміжними пристосуваннями;

забезпечити маркування особистої білизни підопічних;

забезпечити виконання всіх реабілітаційних заходів, які визначені в ІПР;

розробити чіткий механізм обліку отримання та видачі грошових коштів від мешканців відділення адміністрацією Центру та затвердження його внутрішнім

наказом директора Здолбунівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради;

розмістити стенди з інформацією про права людини та адреси установ і номери телефонів «гарячих» ліній, на які мешканці можуть звернутись у разі порушення їх прав;

забезпечити включення до програм підготовки персоналу навчальні заходи щодо заборони катувань та інших видів неналежного поводження.

На виконання наданих рекомендацій керівництвом відділення проведено роботу з усунення виявлених недоліків, а саме:

забезпечено належне штучне освітлення житлових кімнат;

розміщено меню у доступному для мешканців місці;

замінено пошкоджений посуд;

ванні кімнати та туалети обладнано згідно вимог ДБН В.2.2-40:2018;

забезпечено маркування особистої білизни підопічних;

розміщено стенди з інформацією про права людини та адреси установ і номери телефонів «гарячих» ліній, на які мешканці можуть звернутись у разі порушення їх прав;

розроблено механізм обліку отримання та видачі грошових коштів від мешканців відділення адміністрацією Центру та затвердження його внутрішнім наказом директора Здолбунівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У відділенні відсутнє укриття, в порушення пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Мінсоцполітики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), пункту 25 частини 2 статті 19 Кодексу цивільного захисту України, не здійснено заходів зі спорудження захисних споруд цивільного захисту (підвальних та інших заглиблених приміщень) придатних для укриття отримувачів соціальної послуги стаціонарного догляду та надавачів соціальної послуги і безпечного перебування в них.

Відтак, опитуванням підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення, встановлено, що зазначені особи із початком екстреного оповіщення «Повітряна тривога!» продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України).

2. Групою НМП встановлено, що відділенням не отримано ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та не укладено

договір із закладом охорони здоров'я, що суперечить вимогам підпункту п'ятого пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, де визначено, що одним із спеціальних критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, які надають послуги стаціонарно, є наявність договору із закладом охорони здоров'я або ліцензії для провадження господарської діяльності з медичної практики.

3. У порушення вимог пункту 6.2.2.1. Державних будівельних норм України В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення», затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 23.01.2007 № 20 (далі – ДБН В.2.2-18:2007) у відділенні немає приймально-карантинного відділення, до якого необхідно поміщати підопічних при влаштуванні, на термін 14 днів для подальшого спостереження і забезпечення інфекційного контролю у відділенні.

4. У відділенні також відсутнє приміщення ізолятора метою якого є попередження поширення інфекційних захворювань, що також порушує вимоги статті 21 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

5. В кімнаті підопічних виявлено матрац, загорнутий в поліетиленову плівку, що може бути фактором ризику утворення пролежнів у ліжкових хворих та маломобільних осіб через підвищену вологість (фото 8).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

6. У ході відвідування відділення групою НІМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007. Так, площа житлових кімнат становить менше за передбачені чинним законодавством 8-10 м² площі на особу.

7. У кімнатах відділення у супереччя наказу Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 «Про затвердження Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення» (далі – Мінімальні норми) відсутня достатня кількість твердого інвентарю, зокрема: стіл обідній, стілець твердий, відповідно до кількості підопічних в кімнаті, та дзеркало настінне.

Відповідно до Мінімальних норм кожен підопічний має бути забезпечений тумбочкою приліжковою, стільцем твердим та склянкою для пиття води. А також у кімнаті повинен бути стіл обідній, вішалка настінна, шафа для одягу, шафа навісна для особистих речей, графин для води, тарілка під склянки, дзеркало настінне, щітка для взуття та щітка для одягу.

8. Відповідно до пункту 11.9 ДБН В.2.2-40:2018 окремі санітарно-гігієнічні приміщення повинні бути обладнані тривожною сигналізацією. Кнопка сигналізації повинна передбачати можливість користування нею людиною, яка

сидить у кріслі колісному (на унітазі або користується душем, яка впала і або лежить у будь-якому місці на підлозі). У той же час, у санітарно-гігієнічних приміщеннях відділення тривожна сигналізація відсутня.

9. У житлових кімнатах відділення відсутні кнопки виклику персоналу, що створює проблеми для підопічних, які відносяться до маломобільних категорій осіб, повідомлення персоналу закладу у разі виникнення потреби в екстреній допомозі.

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання)

10. У відділенні не ведеться облік випадків травмування підопічних. Хоча у відділенні є Журнал травматизму, за період з 2023 по 2025 роки жодних записів у ньому не зроблено, що може свідчити про приховування фактів отримання тілесних ушкоджень підопічними і, як наслідок, порушення їх права на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження. Відтак, фактично не виконується Порядок розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2001 № 270 (фото 9-10).

11. До посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»).

12. Всупереч вимогам ДБН В.2.2-40:2018 сходи при вході до відділення не промарковані та не контрастують у відношенні до інших сходінок сходового маршу і до горизонтальних площадок сходового маршу (фото 11).

13. Всупереч п. 5.3.2. ДБН В.2.2-40:2018 поверхня пандуса, при вході до відділення, не є контрастною відносно суміжних горизонтальних поверхонь та відсутнє чітке маркування кольором або фактурою. Також, пандус не обладнаний двобічною огорожею з поручнями.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Здолбунівській міській раді Рівненського району Рівненської області:

1.1. Забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Здолбунівського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради.

2. Здолбунівському територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Здолбунівської міської ради:

2.1. Вжити заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, виявлених під час відвідування, та їх недопущення у подальшій діяльності;

2.2. Обладнати укриття згідно вимог Кодексу цивільного захисту України;

2.3. Забезпечити надання медичної допомоги у відділенні на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або договору із закладом охорони здоров'я;

2.4. Облаштувати приймально-карантинне відділення та приміщення ізолятору;

2.5. Припинити практику обгортання матраців на ліжках підопічних поліетиленовою плівкою;

2.6. Забезпечити дотримання норм житлової площі на одну особу відповідно до вимог пункту 6.1.1.2 ДБН В.2.2-18:2007;

2.7. Забезпечити житлові кімнати відділення достатньою кількістю твердого інвентарю згідно Мінімальних норм;

2.8. Обладнати санітарно-гігієнічні приміщення відділення тривожною сигналізацією;

2.9. Обладнати житлові кімнати відділення кнопками виклику персоналу;

2.10. Забезпечити належне ведення та внесення всієї інформації у Журнал травматизму;

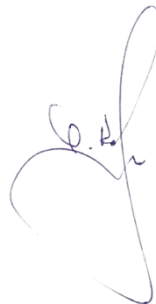
2.11. Внести до посадових інструкцій персоналу пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2.12. Оснастити архітектурні елементи будівлі відділення зокрема, зовнішні сходи та пандус попереджувальними контрастними смугами;

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Представник Уповноваженого
у Рівненській області**

Олександр КОРНІЙЧУК

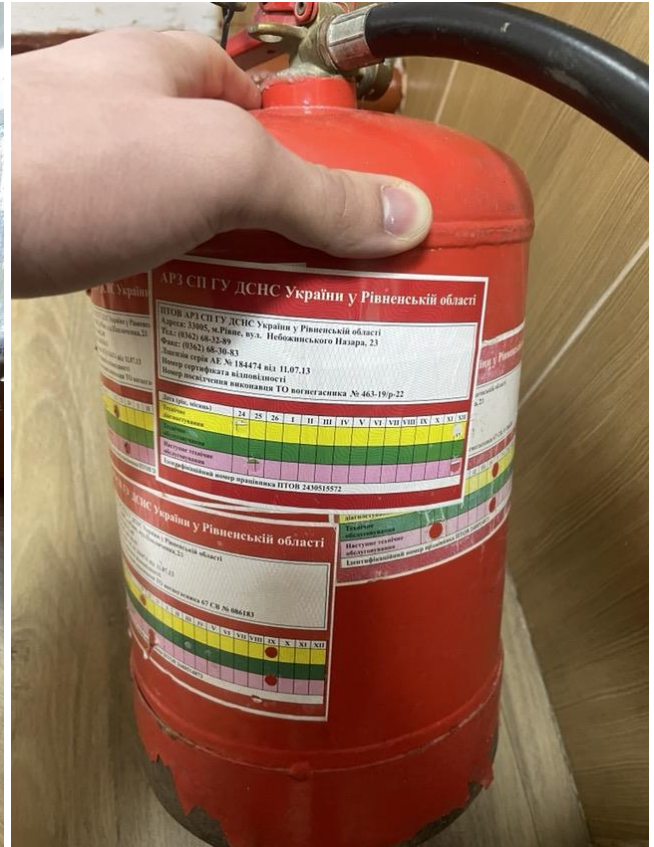

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

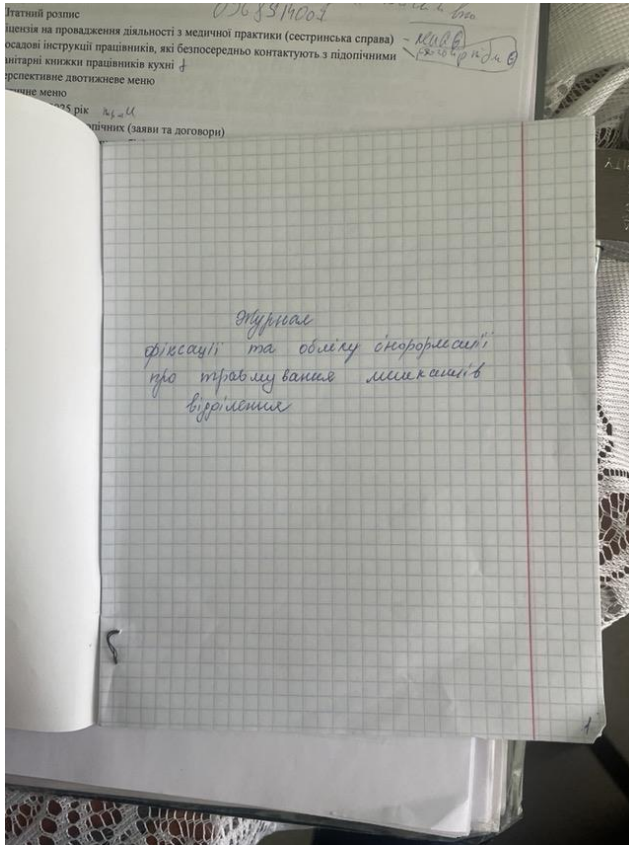

фото 10

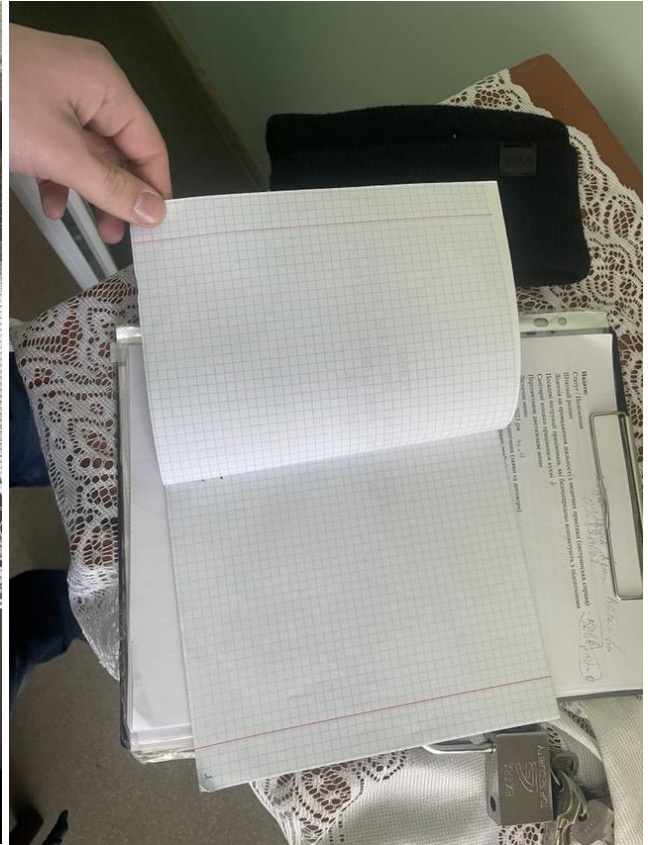

фото 11

